

ВИХОВАННЯ УЧНІВ НА ІДЕЯХ МИРУ

Чоп'як Н. Г.

вчитель Сатіївської школи
Рівненської області

Ми живемо у непростий час. І, як сучасники, зустрічаємося сьогодні з надзвичайним контрастом у діях людей, у вияві їх моральної суті. Ми бачимо злети людського духу у боротьбі за правду і справедливість, пробудження милосердя, подвижництва у справі врятування пам'ятників вітчизняної культури. І все це відбувається водночас із спалахами насильства, злочинності і хамства, наркоманії і алкоголізму. Іноді здається, що це крах системи виховання, крах педагогіки.

Але якої педагогіки? Я більш ніж переконана, що це й крах формалізму, примітивізму в теорії і практиці виховання є забюрократизованим державним апаратом.

Рух України до гуманного демократичного суспільства ставить перед педагогами нашої школи багато складних питань, вирішення яких дасть можливість знайти правильні шляхи, методи, форми виховної роботи. Мова йде про формування у учнів таких загальнолюдських цінностей, як любов і вірність своїй Батьківщині, розуміння та повага до інших народів і націй, мирне співіснування та співпраця з ними; моральних якостей: честі, совісті, почуття власної гідності; комплексу гуманістичних якостей: доброти, чуйності, терпимості, жалю, співчуття, милосердя. Для вирішення цих завдань педколектив школи постійно шукає і урізноманітнює форми і методи виховної роботи з дітьми.

Одним з таких нових напрямків загальної педагогічної теорії і практики є теорія миру. Адже саме в Україні є всі можливості для розвитку цієї теорії. Питання збереження миру у всьому світі не раз розглядалось на сесії Верховної Ради України, воно відображене в Конституції України та багатьох державних документах.

Україна підписала угоду про ліквідацію ядерної зброї на її території, заявила про участь в акції "Партнерство заради миру". Україна є головною на засіданнях ООН.

Одним із перших загальношкільних заходів в нашій школі є місячник "Мій край - моя історія жива", який проводиться в жовтні.

Мета його:

- розкривати розвиток і історичне значення національно-визвольної боротьби українського народу;
- виховувати учнів на ідеях миру;

- відроджувати національну культуру.

До його підготовки та проведення залучаються класні керівники з старостами, учнівський колектив школи. Адже зробити учнів активними співучасниками шкільного життя, а не спостерігачами - ось одне із завдань, яке прагнуть втілити в життя педагоги школи.

Форми роботи, які використовуються під час проведення місячника в школі, такі: класні години, книжкові виставки, зустрічі з ветеранами Великої Вітчизняної війни і учасниками національного визвольного руху.

Напередодні місячника ми проводимо педагогічну «оперативку», де педагоги вибирають найбільш цікаві та ефективні форми і заходи проведення місячника, визначають ті ланки роботи, де необхідний контроль і допомога учням, а також надають індивідуальні консультації молодим класним керівникам.

Велика організаційна робота проводиться з учнями. Для цього проводиться учнівський консиліум, в який входить голова комісії цікавих справ, президент клубу "Старшокласник", начальник штабу групи "Милосердя", голова учкому та ін. Тут обговорюються питання, обумовлюються напрямки діяльності учнівського колективу.

Йде мова про доцільність створення ініціативних груп (по представнику з кожного класу) для кращої підготовки та проведення окремих заходів місячника, а також про залучення до роботи цілого класу як окремо взятого цілісного колективу.

На консиліумі начальник штабу групи "Милосердя", виходячи з мети, звітується про проведену роботу (допомога пристарілим людям, уточнення списків людей, які потребують уваги і участі школярів, шефство над пам'ятниками загиблим воїнам), визначає цілі і завдання своєї групи на підготовчий період і під час проведення місячника. Ініціативна група пропонує провести ярмарку солідарності, а на виручені гроші купити пам'ятні подарунки для ветеранів.

До проведення такого велико масштабного заходу залучаємо і громадські сили. На спеціальному засіданні ради школи, де присутні батьки учнів, вибираємо ті ланки роботи, де можна найефективніше використати допомогу батьків. Зокрема, з ідеї батьків заплановано провести день примирення і панакхиду по загиблим, а також замовити кінофільм про минуле держави і разом з дітьми переглянути його.

Розпочинається місячник із святкової лінійки, на якій присутні батьки, вчителі, учні, учасники національно-визвольного руху. Мета її - виховати в учнів любов до Батьківщини, необхідність збереження миру на планеті, показати значення людини в боротьбі за мир.

Продовжує місячник низка заходів, присвячених визволенню України від німецько-фашистських загарбників. Тут і тематичні класні години ("Це було під Дубно", "Іквa пам'ятає"), і робота групи "Милосердя", і конкурс малюнків "Нам пам'яттю стали обеліски". Також діти демонструють свої вишивки, кулінарні та дерев'яні вироби на ярмарці.

Цікаво пройшла поїздка учнів 5-6 класів до краєзнавчого музею м. Дубно. Там школярі мали змогу перегорнути сторінки минулого нашого краю від найдавніших часів до нашого часу. Учні 7-8 класів провели зустріч з ветеранами Великої Вітчизняної війни, які розповіли про фронтове життя, про бої за визволення Дубно від німецько-фашистських загарбників.

У молодших школярів відбулося кілька заочних екскурсій на теми: "Стежками рідного краю", "Голубі джерела Волині".

Старшокласники підготували літературно-музичну композицію "Україно, мій духмяний дивоцвіт, через терни йшла до волі стільки літ".

А в день примирення всі учні школи віддали данину тим, хто загинув заради нас, заради майбутнього. Було покладено вінки і квіти до пам'ятника загиблим односельчанам.

Наступний етап місячника - славетні сторінки історії доби козацтва. Це і бесіди про твори мистецтва, котрі показують героїчне минуле України, наприклад, А.І. Монастирський "Запорожці", С.І. Васильківський "Козачий пакет", С.Г. Сластін "Проводи на Січ" та ін.; і книжкова виставка "Сини України - нескорені, горді", яку підготували бібліотекар школи і її помічники-учні, члени штабу "Живи, книго".

Виступили перед учнями із своєю міні-програмою і члени клубу "Старшокласник".

На цій зустрічі прозвучали народні пісні, які були зібрані і записані на території сільської ради.

Було проведено вікторину для 9-11 класів "Україно моя, Україно" та конкурс ерудитів для 7-8 класів за тематикою імен та символів, пов'язаних з козацтвом

та Запорізькою Січчю. Звичайно, не обійшлося і без спортивних змагань. Для молодших школярів була організована "Весела спартакіада", а старші брали участь у змаганнях "Між нами - козаками", де були використані елементи козацьких ігор та забав. Святково пройшов фестиваль героїко-патріотичної пісні "Червона калина", де переплітались пісні про славетне минуле нашого народу, про відважних синів України, про любов до землі рідної.

Разом із дорослими школярі переглянули кінофільм "Ярослав Мудрий", а потім обговорили його на своїх класних годинах.

Як своєрідний підсумок цього етапу була організована і проведена екскурсія в музей-заповідник "Козацькі могили". Діти на власні очі могли побачити сторінки героїчної історії нашого народу, пройти шляхом козаків Б.Хмельницького, відчутти незриме стремління наших предків до волі, бажання оберігати свій край, боронити його від ворога, але, разом з тим, - прагнення жити в мирі і злагоді з усіма, хто бажає добра Україні.

І останнім, завершальним етапом місячника "Мій край - моя історія жива" було проведення святкового концерту, де звеличувалась людина, її прагнення до волі, любов до рідної землі, бажання жити в мирі і злагоді, нести всім людям добро, мудрість, милосердя. Тут же, на концерті, були вручені невеличкі пам'ятні подарунки ветеранам, які були куплені на гроші, зароблені на ярмарці солідарності.

Виховання в учнів гуманізму, патріотизму, моральних якостей є пріоритетним у проведенні місячника. Тому не дивно, що в нашій школі навчаються діти різних національностей (вірмени, росіяни, грузини, азербайджанці). Ніколи не виникало конфліктів через належність дитини до тієї чи іншої народності. Саме використовуючи передові ідеї педагогіки миру, ми вчимо дітей поваги до історії, культури, традицій народів, що населяють нашу багатонаціональну державу, але, разом з тим, виховуємо гордість, що всі ми - громадяни незалежної України. І лише систематична і кропітка робота педагогів і учнів, яка базується на взаємному довірі, здатна принести бажаний результат; лише тісний взаємозв'язок педагогіки миру, героїко-патріотичного виховання, козацької педагогіки може виховати людину, гідну майбутнього громадянина України.